

Raadsbericht

Aan	: Raad
Van	: College
Datum	: 4 maart 2025
Doel	: Actieve informatieplicht
Onderwerp	: Halfjaarlijkse update opgaven ontheemden 2024-II
Beh. ambtenaar	: S. Beumer
Kenmerk	: 1819088
Bijlage	: Geen

Inleiding

Graag geven wij u een update over de opgaven ontheemden. De vorige terugkoppeling aan u over deze opgaven was van 16 juli '24. Wij verwijzen naar dat raadsbericht, met kenmerk 1624848 voor de geschiedenis tot op dat moment.

Resumerend zijn de opgaven voor ontheemden onder te verdelen in onderstaande doelgroepen:

- Ontheemden > 18 jaar, in afwachting van verkrijging verblijfsstatus, COA is verantwoordelijk
- Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) in afwachting van verkrijging verblijfsstatus, COA is verantwoordelijk
- Statushouders > 18 jaar (gemeente is verantwoordelijk)
- Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) met verblijfsstatus, (Nidos is verantwoordelijk)
- Oekraïense oorlogsvluchtelingen (gemeente is verantwoordelijk)

Landelijke ontwikkelingen

Spreadingswet en verdeelbesluiten

In de periode juni-oktober 2024 heeft elke provincie via de provinciale regietafel afspraken met de gemeenten gemaakt hoe invulling te geven aan de verschillende opgaven ontheemden. De regio Zaanstreek-Waterland heeft haar regioplan asiel/ontheemdenopvang ingediend bij de provincie Noord-Holland, dat gebaseerd is op de eerder gemaakte verdelingsafspraken in de regio. Dit plan is integraal overgenomen door de provincie en bij het Ministerie van Asiel en Migratie ingediend. Uit het totaal van de provinciale plannen blijkt dat er een restopgave is. Deze restopgaven is door het Rijk verdeeld over de provincies met een verdeelbesluit. Het goede nieuws is dat de regio Zaanstreek-Waterland geen aanvullende bijdrage hoeft te leveren voor de restopgaven; het asiel/ontheemdenplan van de regio Zaanstreek-Waterland is akkoord!

Speciale vermelding

In de brief van het Ministerie van Asiel en Migratie over de verdeelbesluiten heeft gemeente Wormerland een speciale vermelding gekregen vanwege haar uitzonderlijke historische bijdrage, specifiek voor de ontheemden Oekraïne. Dat is een mooi compliment van het Rijk, waar we heel blij mee zijn.

Richtlijn Tijdelijke Bescherming ontheemden Oekraïne (RTB)

De grootschalige Russische invasie in Oekraïne duurt helaas nog voort. De Europese Richtlijn (RTB) loopt op dit moment tot en met 4 maart 2026. Het kabinet denkt na over de lange termijn voor ontheemden uit Oekraïne die in Nederland verblijven. Het kabinet wil er alles aan doen om ontheemden die terug willen te ondersteunen bij een duurzame terugkeer naar Oekraïne, wanneer dit kan. Hiervoor worden plannen uitgewerkt. Er is aandacht voor dat ontheemden in Nederland hun band kunnen behouden met hun moederland en voor de verbinding met de wederopbouw van Oekraïne.

Op dit moment is duurzame terugkeer nog niet mogelijk. Daarom werkt het kabinet aan beleid voor ontheemden die langer in Nederland blijven. Hierbij wordt gedacht aan een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd. De inzet is erop gericht dat ontheemden, zolang zij hier zijn, maximaal kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving en zo kunnen bijdragen aan de economie. De komende periode wordt dit verder uitgewerkt.

Regionale afspraken opgaven ontheemden

Zoals hierboven vermeld, zijn de verdeling van de regionale afspraken over de diverse taakstellingen van november '22 gevat in een regioplan asiel/ontheemdenopvang voor de regio Zaanstreek-Waterland.

Het regionale asiel/ontheemdenplan voor 2024-2026 ziet er als volgt uit

Zaandijk:	opgave asielzoekers COA (1.550 plekken)
Purmerend:	noodopvang (80 plekken) en opvang Oekraïners tot aan de totale opgave (nog 500-1.000 plekken)
Waterland:	opgave asielzoekers COA (219 plekken = inclusief AMV zonder verblijfsstatus COA van 162 plekken)
Edam-Volendam:	AMV met verblijfsstatus Nidos (gezaamenlijk 60 plekken)
Landsmeer:	AMV met verblijfsstatus Nidos (gezaamenlijk 60 plekken)
Oostzaan:	AMV met verblijfsstatus Nidos (gezaamenlijk 60 plekken)
Wormerland:	AMV met verblijfsstatus Nidos (gezaamenlijk 60 plekken)

De taakstelling statushouders (niet zijnde AMV) blijft de verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten. Wel verkennen de gemeenten samen de mogelijkheden van andere woonvormen zoals tussenvoorzieningen, woningdelen en hospita-verhuur om de mogelijkheden voor huisvesting van statushouders en AMV'ers (Nidos) te versnellen.

Onderdeel van de regionale afspraken is dat de doorplaatsing van de AMV'er naar reguliere huisvesting, als hij/zij zelfstandig kan gaan wonen (tussen 18 en 21 jaar) of door gezinshereniging, in de hele regio plaatsvindt. Hiermee is de doorplaatsing een regionale verantwoordelijkheid en niet van Wormerland alleen. De gemeente waar de AMV'er zelfstandig gaat wonen is (financieel) verantwoordelijk voor de inburgering en huisvesting.

Lopende discussie met het Rijk over vervolgfianciering AMV (Nidos):

Er loopt nog steeds een discussie met het Rijk over de financiering van het verlengde verblijf in een AMV-locatie (Nidos). In het geval er geen tijdige vervolghuisvesting wordt gevonden voor een AMV'er die zelfstandig kan gaan wonen, blijft de AMV'er in de AMV-locatie. De kosten van dat verlengde verblijf moeten voor rekening van het Rijk/Nidos zijn en niet van de gemeente. Zolang hier onduidelijkheid over is, zullen er geen nieuwe AMV-locaties in de regio worden toegestaan. De twee AMV-locaties van Wormerland blijven wel, met dien verstande dat Wormerland er geen enkele financiële verantwoordelijkheid voor wil dragen. Dit is ook schriftelijk bevestigd aan Nidos.

Wat betekenen de regionale afspraken voor Wormerland?

Gelet op bovenstaande regionale afspraken ziet de taakstelling voor de opvang en huisvesting van ontheemden er voor Wormerland in 2025 als volgt uit¹ (realisatie stand per 31 december 2024).

	Statushouders					Nidos AMV		Oekrainers	
	Taakstelling 2024	taakstelling 2024 (incl aftrek voorstand 2023)	realisatie 2024	Taakstelling 2025-I	Nog te huisvesten in 2025	Indicatieve opgave regio	realisatie 2024	taakstelling 2025-I	realisatie 2024
Wormerland	34	19	12	16	23	54	5	132	146

Statushouders

Wormerland heeft in 2024 12 statushouders gehuisvest.

De taakstelling 2024 bedroeg 34 statushouders. Wormerland had een voorstand van 15, er moesten dus al met al 19 statushouders gehuisvest worden. Dit aantal is niet gehaald. Er is per 31 december 2024 een achterstand van 7 statushouders.

Toelichting op de realisatie statushouders

Woningcorporatie Parteon heeft eind december '24 29 sociale huurwoningen opgeleverd aan De Kleine Braak. Vijf woningen zijn bestemd voor statushouders. De geplaatste statushouders voor die woningen zijn nog niet meegeteld in bovenstaand overzicht. Om in de cijfers mee te tellen is namelijk een verwerkingstijd van minimaal twee weken nodig. Deze statushouders tellen dus mee in de cijfers van januari 2025.

Het was overigens niet makkelijk om statushouders voor de flexwoningen te krijgen. Reden hiervoor is dat de studio's klein zijn en niet geschikt als er bijvoorbeeld kindjes op komst zijn of dat er gezinshereniging in de nabije toekomst plaats gaat vinden. Ook zijn een aantal mensen niet geschikt bevonden door bijvoorbeeld mentale of lichamelijke problemen. We hebben daarom een beroep moeten doen op omliggende gemeenten. Uiteindelijk hebben zowel Waterland als Landsmeer statushouders aan ons laten koppelen.

Ook zijn de huidige vijf AMV'ers niet meegeteld voor onze taakstelling. Dit betreft een uitzondering als gevolg van de opstartfase. Deze AMV'ers hebben wij namelijk overgenomen van Zaanstad. De kosten voor inburgering zijn voor rekening van Zaanstad. Zodra er 'nieuwe' instroom bij ons komt, tellen zij wel voor onze tellingen mee.

Hoe gaat het met het inburgeren van onze statushouders?

De inkoop van de leerroutes verloopt voorspoedig; alle leerroutes zijn aangeschaft en worden halfjaarlijks geëvalueerd. Deze aanpak stelt ons in staat om te voldoen aan al onze wettelijke verplichtingen.

De resultaten verschillen sterk van deelnemer tot deelnemer dit heeft te maken met de verschillende leerroutes voor het inburgeren. Een blijvende uitdaging is het verder optimaliseren van het welkom heten en introduceren van statushouders in de nieuwe samenleving. Hier zetten we ons momenteel actief voor in.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/huisvesting-asielzoekers-met-verblijfsvergunning>

Raadsbericht

De participatie en ondersteuning gaat goed, mede door de leerroutes die gericht zijn op het bevorderen van actieve deelname van statushouders. Denk aan verplichte participatietrajecten en modules die gevolgd worden.

Twee AMV-locaties in Wormer

In 2024 is één AMV-locatie aan de Dorpsstraat in Wormer voor 5 alleenstaande minderjarige jongeren gerealiseerd. De jongeren gaan naar school, hebben (bij)banen en voelen zich thuis in Wormer. Ze wonen er zelfstandig met dagelijkse ambulante begeleiding. Al deze jongeren hoorden bij gemeente Zaanstad en krijgen vervolghuisvesting in Zaanstad. Daarna zullen nieuwe AMV'ers opgevangen worden op deze locatie.

De tweede AMV-locatie biedt ruimte voor 12 AMV'ers en is aan de Zandweg van Wormer, in het voormalige pand van 'Wapen van Wormer'. Het pand wordt momenteel verbouwd. Verwachting is dat deze locatie begin 2025 gereed is om de jongeren op te vangen. Er zal 24 uur per dag begeleiding aanwezig zijn.

Oekraïners

Wormerland voldoet aan haar taakstelling van 132 plekken voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De Oekraïners worden op zes locaties in Wormerland opgevangen, waar in totaal 146 plekken (stand per 31/12/2024) beschikbaar zijn:

- Woonunits De Kleine Braak
- Locatie Rigastraat
- Appartementen Gele Lisstraat
- Locatie Bordwalserstraat
- Locatie Vinkenstraat Wormerveer
- BB De Lepelaar

Oproep van het Rijk

Alle opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen zitten vol, zowel in de regio als landelijk. De instroom van Oekraïners is nog steeds hoger dan de uitstroom. Enkele honderden mensen per week zoeken een opvangplek. Het Rijk doet daarom een beroep op gemeenten om nieuwe opvangplekken te realiseren. Ook in Wormerland worden daarom nieuwe opvanglocaties gezocht en verkend. De ambitie is om in 2025 30-50 opvangplekken extra te realiseren. We doen ons best om waar mogelijk de combinatie te maken met andere woningzoekenden uit Wormerland.

Eigen bijdrage

Eerder informeerden wij u dat Oekraïense vluchtelingen met eigen inkomen een eigen bijdrage moeten gaan betalen. In december 2024 zijn alle beoordelingen afgerond.

In totaal zijn er 114 vluchtelingen ingeschreven in de gemeente Wormerland, 68 vluchtelingen hebben genoeg inkomsten voor de eigen bijdrage voor gas, water en elektriciteit. Het totaalbedrag van de te innen eigen bijdrage is: € 7.140,- in januari 2025. Het bedrag wordt maandelijks vastgesteld.

Aan 24 personen zal leefgeld worden verstrekt. Deze mensen hebben geen of onvoldoende eigen inkomsten. In totaal is er in januari 2025 € 8.402,61 uitgekeerd aan leefgeld.

Hoe gaat het met onze Oekraïense mensen in Wormerland?

Begeleiding Oekraïners

In totaal worden bijna 120 Oekraïners opgevangen. In Wormer is het aantal mensen dat wordt opgevangen stabiel. Over het algemeen verloopt de opvang op alle locaties rustig

Raadsbericht

en zijn de mensen tevreden. De Oekraïners weten hun weg in de Nederlandse samenleving redelijk goed te vinden. De meeste mensen hebben werk. We horen inmiddels wel terug dat mensen regelmatig kampen met stress en zorgen over het thuisfront en hun toekomstperspectief. Daardoor zien wij een stijging van andersoortige hulp- en begeleidingsbehoefte naarmate de oorlog langer duurt. De inzet van locatiebeheerders (via CuraCentraal) is geïntensiveerd, waardoor er meer en sneller contact kan zijn met de vluchtelingen.

CuraCentraal ondersteunt de vluchtelingen ook bij vragen op het gebied van werk, geldzaken, school, kinderopvang en gezondheid. CuraCentraal biedt de ondersteuning in de eigen taal. Waar nodig wordt doorverwezen naar de reguliere hulpverlening, die de mensen verdere ondersteuning kan bieden.

De Oekraïense kinderen

De Oekraïense kinderen gaan veelal naar een school in Wormer of in de Zaanstreek. Hoewel kinderen hier naar school gaan volgen ze ook veelal digitaal Oekraïens onderwijs. En dat valt voor de kinderen niet altijd mee. De meeste Oekraïense kinderen spreken inmiddels Nederlands.

Stimuleren van zelfredzaamheid

Na de zomervakantie zijn de Nederlandse lessen weer gestart bij SCWO. Er zijn drie klassen met in totaal zo'n 50 mensen die les hebben. De vrijwilligers doen dat met veel enthousiasme.

In augustus heeft CuraCentraal samen met AdHoc beheer, de gemeente en de bewoners een bbq-feest georganiseerd op locatie De Kleine Braak. Een aantal van de uitgenodigde buurtgenoten zijn ook langs geweest.

Communicatie

Communicatie rond (mogelijke) opvanglocaties is altijd maatwerk. Dit doen we zo zorgvuldig mogelijk en in samenwerking met betrokken partners. We vinden het belangrijk dat de buurt en geïnteresseerden en de samenleving goed geïnformeerd zijn. De gemeente doet dat door een [themapagina vluchtelingen](#) op de website van gemeente Wormerland actueel te houden.

Financiën opvang Oekraïne

De verantwoording van de Oekraïne-gelden lopen via de P&C-cyclus. Om toch alvast een beeld te schetsen wordt hieronder een toelichting gegeven.

2024

Net als in 2022 en 2023 zijn de kosten voor Oekraïne-opvang in 2024 lager dan de ontvangen normvergoeding. Het overschot hoeft niet terugbetaald te worden aan het Rijk, alhoewel het Rijk dat wel zou waarderen.

2024		Normvergoeding 61,- pppd / exploitatie				Transitie		
Gemeente	Aantal plekken	Raming Ontvangsten	Extra aanvulling Rijk	Raming Uitgaven	Verwacht Overschot	Ontvangsten	Uitgaven	Extra aanvulling Rijk
Wormerland	142	€ 3.638.808	€ 0	€ 1.941.159	€ 1.697.649	€ 0	€ 179.056	€ 179.056

2025

Het Rijk verlaagt de normvergoeding voor de opvangkosten Oekraïne per 1 januari 2025 van € 61,- naar € 44,- per plek per dag. Onderstaand een financiële doorkijk wat dit voor 2025 betekent. Uitgangspunt van het Rijk is dat de opvang budgetneutraal gerealiseerd

Raadsbericht

moet kunnen worden. Als de kosten hoger zijn dan de normvergoeding kan een aanvulling bij het Rijk worden aangevraagd.

Voor de ontwikkeling en realisatie van nieuwe opvanglocaties, moet per projectlocatie een businesscase bij het Rijk worden ingediend. Bij akkoord ontvangt de gemeente een transitievergoeding. Uitgangspunt is ook daar kostenneutrale realisatie.

2025		Normvergoeding 44,- pppd / exploitatie				Transitie		
Gemeente	Aantal plekken	Raming Ontvangsten	Extra aanvulling Rijk	Raming Uitgaven	Verwacht Tekort/ / Overschot	Ontvangsten	Uitgaven	Extra aanvulling Rijk
Wormerland	146	€ 2.344.760	€ 0	€ 2.100.000	€ 244.760	per project	per project	

In raadsbericht 1814644 van 14 januari jongstleden hebben wij u bericht over het effect van de decembercirculaire 2024 algemene uitkering. In die circulaire meldt het Rijk dat Wormerland extra gelden ontvangt voor de spreidingswet asielzoekers ad € 28.636,- en voor de meerkosten Oekraïne sociaal domein ad € 32.860,-. Naar de bestemming dan wel bestedingen van deze middelen wordt nog gekeken.